

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 15 gusht 2014
Nr.ref.: RK703/14

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin Nr. KIo6/14

Parashtrues

**Olga Petrović, Svetolik Patrnogić, Vesna Dejanović dhe
Miroslava Ivanović**

**Vlerësimi i kushtetutshmërisë
së Aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Ferizaj, Pc. Nr. 559/10,
të 18 shtatorit 2013**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, kryetar
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare, dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Parashtrues të kërkesës janë: Olga Petrović, Svetolik Patrnogić, Vesna Dejanović me vendbanim në Kragujevc, Republika e Serbisë dhe Miroslava Ivanović me vendbanim në Roscoe, Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

- Parashtruesja e parë (zpj. Olga Petrović), në bazë të autorizimit për shitje të pronës në pronësi të parashtrueses së katërt (zpj. Miroslava Ivanović) deklaroi se ishte përfaqësuese ligjore e parashtrueses së katërt të kërkesës.

Vendimi i kontestuar

- Parashtruesit e kërkesës e kontestojnë Aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj, Pç. nr. 559/10, të 18 shtatorit 2013, i cili pretendohet t'i jetë dorëzuar përfaqësuesit të përkohshëm të parashtruesve të kërkesës, të caktuar *ex officio* nga Gjykata Themelore në Ferizaj, në një datë të pacaktuar.

Objekti i çështjes

- Objekt i çështjes është kërkesa për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Ferizaj, Pç. nr. 559/10, të 18 shtatorit 2013.
- Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se aktgjykimi i kontestuar është nxjerrë me shkelje të të drejtave të tyre të garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Kushtetuta), në veçanti neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe neni 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës. Parashtruesit e kërkesës gjithashtu pretendojnë se janë shkelur të drejtat e tyre të garantuara me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
- Përveç kësaj, parashtruesit e kërkesës kerkuan nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Gjykata) që të shqiptoj, masë të përkohshme, “*duke urdhëruar Zyrën Komunale Kadastrale në Ferizaj që t’ia shlyejë të drejtën e pronësisë I. B. mbi ngastrën kadastrale numër P-72217092-02323-o, KK Ferizaj, në sipërfaqe të përgjithshme 1917 m² dhe ta vendosë gjendjen paraprake, përkatësisht ta bëjë regjistrimin e së drejtës pronësore të Julijana Patrnogić*”.

Baza juridike

- Neni 113. 7 i Kushtetutës, neni 22. i Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejmë: Ligji), dhe rregulli 56 i Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

- Më 20 janar 2014, parashtruesit e dorëzuan kërkesën e tyre në Gjykatë.
- Më 31 janar 2014, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin Nr. GJR. K106/14, caktoi gjyqtarin Kadri Kryeziu gjyqtar raportues.

10. Më 31 janar 2014, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin Nr. KSH. KIO6/14, caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Almiro Rodrigues dhe Ivan Čukalović.
11. Më 10 shkurt 2014, Gjykata Kushtetuese i njoftoi parashtruesit për regjistrimin e kërkesës. Në letrën e njëjtë, u kerkua nga parashtruesit e kërkesës që të dorëzojnë në Gjykatë formularin e plotësuar të kërkesës dhe aktgjykimin e kontestuar. Për më tepër, Gjykata kerkoi nga parashtruesja e parë e kërkesës (zpj. Olga Petrović) të dorëzojë autorizimin për përfaqësim të parashtrueses së katërt (zpj. Miroslava Ivančić) në Gjykatën Kushtetuese.
12. Të njëjtën ditë, Gjykata njoftoi edhe Gjykatën Themelore në Ferizaj lidhur me kërkesën.
13. Më 10 shkurt 2014, Kolegji shqyrtues e shqyrtoi raportin e gjyqtarit rapportues dhe i rekomandoi Gjykatës në përbërje të plotë ta refuzojë kërkesën për masë të përkohshme në pritje të rezultatit përfundimtar të kërkesës. Të njëjtën ditë, Gjykata, në pajtim me nenin 27 të Ligjit dhe rregullat 55 (4) dhe 56 (3) të Rregullores së punës, vendosi që ta refuzojë kërkesën për masë të përkohshme.
14. Më 5 mars 2014, parashtruesit e kërkesës, Olga Petrović, Svetolik Paternogić dhe Vesna Dejanović, dorëzuan formularin e plotësuar të kërkesës dhe kopjen e aktgjykimit të kontestuar. Megjithatë, parashtruesja e parë (zpj. Olga Petrović) nuk e dorëzoi autorizimin për parashtruesen e katërt (zpj. Miroslava Ivančić).
15. Më 19 maj 2014, pas shqyrtimit të raportit të gjyqtarit rapportues, Kolegji shqyrtues njëzëri mori vendim për shtyrjen e seancës shqyrtuese dhe të kërkojë nga Gjykata Themelore në Ferizaj të dorëzojë në Gjykatë shkresat e lëndës Pc. Mo 599/10.
16. Më 2 qershor 2014, Gjykata pranoi shkresat e lëndës Pc. Mo 599/10 nga Gjykata Themelore në Ferizaj.
17. Më 26 qershor 2014, gjyqtari Kadri Kryeziu e njoftoi me shkrim Gjykatën, për përjashtimin e tij nga seancat shqyrtuese, për periudhën qershor - korrik 2014, derisa Gjykata të vendlodhi përkitazi me pretendimet e ngritura ndaj tij.
18. Më 1 korrik 2014, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin Nr. KSH. KIO6/14 e zëvendësoi gjyqtarin Kadri Kryeziu me gjyqtaren Snezhana Botusharova gjyqtare rapportuese.
19. Më 4 korrik 2014, Kolegji shqyrtues e shqyrtoi raportin e gjyqtarit rapportues dhe i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përbledhja e fakteve

20. Më 23 tetor 2000, paraardhësja e parashtruesve të kërkesës Julijana Patrnogić arriti marrëveshje me B. I. për çmimin e blerjes së pronës së paluajtshme, të evidentuar në ngastrën kadastrale (Nr. P 72217092-02323-0) në Ferizaj.
21. Më 5 shkurt 2008, paraardhësja e parashtruesve të kërkesës Julijana Patrnogić nënshkroi autorizimin në zyrën e noterit në Tetovë, Republika e Maqedonisë, duke e autorizuar A. I. që ta shfrytëzojë, shesë dhe t'ua transferojë pronën e paluajtshme palëve të treta.
22. Më 26 prill 2011, Gjykata Themelore në Kragujevc, Serbi, nxori Aktvendimin nr. o-517/10 dhe o-518/10 dhe konfirmoi, *inter alia*, se trashëgimia e së ndjerës Julijana Patrnogić konsiston në pronën e paluajtshme në Ferizaj, në sipërfaqe prej 1, 46.71 ha. Me të njëjtin aktvendim, 22 familjarë, duke përfshirë edhe katër parashtruesit e kërkesës, u shpallën trashëgimtarë të së ndjerës Julijana Patrnogić. Në këtë aktvendim ishin shënuar qartë adresat e 22 trashëgimtarëve të së ndjerës Julijana Patrnogić, duke përfshirë edhe katër parashtruesit e kërkesës.
23. Në një datë të pacaktuar, B. I. paraqiti padi në Gjykatën Komunale në Ferizaj duke kerkuar njohjen e pronës së paluajtshme të regjistruar në ngastrën (Nr. P 72217092-02323-0) në Ferizaj, me sipërfaqe prej 00.19,17 ari që pretendohet ta ketë blerë nga Julijana Patrnogić në mars 1992. Palët e paditura në këtë procedurë pronësore ishin të 22 trashëgimtarët e së ndjerës Julijana Patrnogić, duke përfshirë katër parashtruesit e kërkesës.
24. Më 29 korrik 2013, Gjykata Themelore në Ferizaj, nxori Aktvendimin C. nr. 559/10 për emërimin e përfaqësuesit të përkohshëm Ilmi Piraj, për shkak të mungesës së pretenduar të adresës postare të 22 trashëgimtarëve të së ndjerës Julijana Patrnogić, duke përfshirë të katër parashtruesit e kërkesës.
25. Më 18 shtator 2013, u mbajt shqyrtimi kryesor publik në prani të përfaqësuesit të përkohshëm të parashtruesve të kërkesës, z. Ilmi Piraj, avokat nga Ferizaj.
26. Të njëjtën ditë, Gjykata Themelore në Ferizaj nxori Aktgjykimin e kontestuar, (C. Nr. 559/10), dhe e aprovoi kërkesëpadinë për njohje të së drejtës pronësore të B. I.. Parashtruesit e kërkesës dhe 18 trashëgimtarët e tjerë të së ndjerës Julijana Patrnogić ishin detyruar t'i lejojnë B. I. ta regjistrojë të drejtën pronësore në librat përkatës kadastralë në Ferizaj.
27. Në arsyetimin e Aktgjykit të kontestuar thuhej se “*gjykata ka vërtetuar faktin se në mes palëve që nga shitblerja e paluajtshmërisë lëndore, në vitin 1992, deri tan në mes palëve ndërgjyqëse nuk kishte fakte kontestuese, se paditësi i ka paguar në tërësi trashëgimlënëses së të paditurve çmimin e kontraktuar, ndërsa trashëgimlënësja e të paditure po të njëtin vit i ka dorëzuar në posdim të qetë paditësi dhe se janë plotësuar të gjitha kushtet ligjore për vërtetimin e të drejtës*

së pronësisë në bazë të mbajtjes në kuptim të nenit 28 al. 4 të Ligjit Bazë mbi Marrëdhëni Themelore Juridiko-Pronësore....”.

28. Në arsyetimin e Aktgjykimit të kontestuar thuhej se përfaqësuesi i përkohshëm “*i caktuar të paditurve për shkak të mungesës së adresës së të njëjtëve, ka deklaruar fillimisht se e kundërshton padinë dhe kërkesëpadinë, ndërsa pas administrimit të provave në fjalën e tij të fundit ka deklaruar se në bazë të provave të administruara me shkrim mendoj se e gjithë procedura e shitblerjes është bërë në mënyrë ligjore nga se shitblerja gjegjësisht marrëveshja për shitblerje është bërë në vitin 2008 ku edhe është bërë pagesa e çmimit të paluajtshmërisë”.*
29. Më 27 nëntor 2013, noteri Nexhat Sh. Qorroli e informoi avokatin Miloš Petković nga Shtrpci, si përfaqësues të autorizuar të trashëgimtarëve ligjorë të së ndjerës Julijana Patrnogić, lidhur me sa vijon: “*udhëzimi në procedurën kontestimore është i domosdoshëm, duke pasur parasysh se noteri ka konstatuar se lidhur me pronën e paluajtshme, që është lëndë e trashëgimisë, është duke u zhvilluar procedura kontestimore dhe gjykata ka marrë aktgjykim me të cilin ia ka njojur të drejtë e pronësisë Izet Bajramit nga fshati Greme, mbi ngastrën kadastrale numër P-72217092-02323-0, në sipërfaqe të përgjithshme prej 1917 m². Sipas aktgjykimit të gjykatës janë bërë edhe ndryshimet në operatin kadastral në Komunën e Ferizajt*”.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

30. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se “*procedura e zhvilluar, e cila ka përfunduar... nga Gjykata Themelore në Ferizaj ka shkelur rregullat e procedurës, sepse nuk ua ka dërguar padinë të paditurve për të dhënë përgjigje dhe as u ka dërguar atyre thirrje për të marrë pjesë në shqyrtimin e zhvilluar para gjykatës, por, duke mos respektuar procedurat, u ka caktuar atyre një përfaqësues të përkohshëm, ndonëse është e qartë se paditësi i kishte të njoitura të gjitha të dhënat lidhur me të paditurit, pra edhe adresat e tyre*”.
31. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se adresat e tyre ishin shënuar në aktvendimin e Gjykatës Themelore në Kragujevc, së cilës i referohet aktgjykimi i kontestuar “*kështu që është e qartë se ky veprim i palës paditëse, i përfaqësuesit të përkohshëm të të paditurve dhe i gjykatës ka qenë i kundërligjshëm dhe ka pasur për qëllim që parashtruesit të kërkesës dhe trashëgimtarëve të tjerë t'u bëhet e pamundur mbrojtja e të drejtave dhe interesave të tyre pronësore para gjykatës*”.
32. Parashtruesit e kërkesës pohojnë më tej se ata nuk kishin mundur të krijojnë kontakte me përfaqësuesin e përkohshëm, i cili nuk u ishte përgjigjur thirrjeve të tyre telefonike dhe porosive elektronike.
33. Prandaj, parashtruesit e kërkesës konsiderojnë se është shkelur e drejta e tyre përgjimtuese të drejtë dhe të paanshëm, e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës si dhe të drejtat e tyre pronësore, të garantuara me nenin 46 të Kushtetutës.

Pranueshmëria e kërkesës

34. Gjykata vëren se, në mënyrë që të jetë në gjendje të gjykojë kërkesën e parashtruesve të kërkesës, ajo duhet së pari të shqyrtojë nëse parashtruesit i kanë përbushur kriteret për pranueshmëri të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej në Ligj dhe në Rregullore të punës.
35. Sa i përket kërkesës së tanishme, Gjykata përkujton se përderisa të tre parashtruesit e parë të kërkesës (zpj. Olga Petrović, z. Svetolik Patrnogić dhe zpj. Vesna Dejanović) dorëzuan në Gjykatë formularët e plotësuar të kërkesës dhe një kopje të aktgjykit të kontestuar, parashtruesja e parë e kërkesës (zpj. Olga Petrović) nuk e dorëzoi autorizimin për parashtruesen e katërt (zpj. Miroslava Ivančić).

a) Pranueshmëria e kërkesës së dorëzuar nga tre parashtruesit e parë të kërkesës

36. Sa i përket të tre parashtruesve të parë të kërkesës (zpj. Olga Petrović, z. Svetolik Patrnogić dhe zpj. Vesna Dejanović) Gjykata vëren se, në bazë të nenit 232 të Ligjit për Procedurën Kontestimore të Republikës së Kosovës (2009/03-L-006, i 29 korrikut 2008), parashtruesit kishin të drejtë të parashtrojnë kërkesë përsëritje të procedurës. Neni 232.1 i Ligjit për procedurën kontestimore thotë si në vijim:

“Procedura e përfunduar me aktgjykim dhe aktvendim të formës së prerë të gjykatës mund të përsëritet sipas propozimit të palës:

a) në qoftë se palës me veprim të kundërligjshëm, e sidomos në rast të mos thirrjes për në seancë nuk i jepet mundësia që të marrë pjesë në shqyrtimin e çështjes kryesore”;

37. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113, paragrafi 7 i Kushtetutës, i cili përcakton se:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

38. Gjykata i referohet edhe nenit 47.2 të Ligjit, i cili përcakton:

“Individ mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

39. Për më tepër, Gjykata i referohet edhe rregullit 36 (1) a) të Rregullores së punës, i cili parashev:

“(1) Gjykata mund t’i shqyrtojë kërkesat vetëm nëse: (a) janë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive të përcaktuara me Ligj kundër vendimit ose kundër aktgjykimit të kundërshtuar, ose”.

40. Arsyja për ekzistimin e rregullit të shterimit është që t’iu lejojë autoritetet e përkatëse, duke përfshirë këtu edhe gjykatat, mundësinë për ta parandaluar apo rregulluar shkeljen e pretenduar të Kushtetutës. Ky rregull bazohet në supozimin që rendi juridik i Kosovës ofron mjete efektive juridike për mbrojtje kundër shkeljeve të të drejtave kushtetuese. Ky është një aspekt i rëndësishëm i karakterit subsidiar të Kushtetutës (shih Aktvendimin për papranueshmëri, *AAB-RIINVEST Universiteti SH.P.K., Prishtinë kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës*, KI41/09, të 21 janarit 2010, dhe shih, *mutatis mutandis*, GJEDNJ, *Selmouni kundër Francës*, nr. 25803/94, vendimi i 28 korrikut 1999).
41. Gjykata gjithashtu rikujton se në përputhje me parimin e subsidiaritetit, parashtruesit e kërkesës janë të obliguar që të shterojnë të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj, siç parashihet me nenin 113.7 dhe me dispozitat e tjera ligjore, siç u përmend më lart. Prandaj, parashtruesit e kërkesës duhet të kishin parashtruar kërkesë, siç është e përcaktuar si më lart.
42. Prandaj, parashtruesit e kërkesës, duke mos proceduar më tej me kërkesë në pajtim me afatet e parapara, mbajnë përgjegjësinë që rasti i tyre të deklarohet i papranueshëm, meqë do të kuptohet si heqje dorë nga e drejta për procedim të mëtejshëm për të kundërshtuar shkeljen e të drejtave kushtetuese. (shih rastin KI16/12, parashtrues *Gazmend Tahiraj*, Gjykata Kushtetuese, Aktvendimi për papranueshmëri, i 22 majit 2012).
43. Gjykata gjithashtu konsideron se dyshimi i thjeshtë mbi perspektivën e çështjes nuk është i mjaftueshëm për të ndaluar parashtruesit e kërkesës nga detyrimet e tyre për t’u ankuar para organeve kompetente në kohën e duhur (shih *Whiteside kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Vendimi i 7 marsit 1994, parashresa nr. 20357/92, DR 76, fq. 80 dhe rasti KI16/12, parashtrues *Gazmend Tahiraj*, Gjykata Kushtetuese, Aktvendimi për papranueshmëri, i 22 majit 2012).
44. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se parashtruesit e kërkesës nuk i kanë shteruar të gjitha mjetet efektive sipas ligjit të Kosovës, në mënyrë që Gjykata të procedojë me pretendimin e tyre për kushtetutshmërinë e aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Ferizaj.

b) Pranueshmëria e kërkesës së dorëzuar nga parashtruesi i parë i kërkesës në emër të parashtruesit të katërt

45. Sa i përket kërkesës së parashtruar nga parashtruesja e parë e kërkesës (znj. Olga Petrović) në emër të parashtrueses së katërt të kërkesës (znj. Miroslava Ivančić), Gjykata i referohet rregullit 36 (3) c), i cili parashev:

"(3) Po ashtu, një kërkesë mund të konsiderohet si e papranueshme edhe në rastet vijuese, kur:

- c) kërkesa parashtrohet nga një palë e paautorizuar;".
46. Gjykata vëren se znj. Miroslava Ivančić e kishte autorizuar parashtruesen e parë (znej. Olga Petrović) që "ta shesë pjesën time të bashkëpronësisë që përbën 1/6 e kësaj paluajtshmërie të regjistruar në fletën poseduese numër 491, KK Ferizaj...". Megjithatë, znj. Ivančić nuk e kishte autorizuar parashtruesen e parë (znej. Olga Petrović) për ta përfaqësuar atë në Gjykatën Kushtetuese.
47. Rrjedhimisht, sa i përket parashtrueses së katërt (znej. Ivančić), kërkesa është dorëzuar nga një palë e paautorizuar.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, nenin 48 të Ligjit dhe rregullat 36 (1) a) dhe 36 (3) c) të Rregullores së punës, në seancën e saj të mbajtur më 4 korrik 2014, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën e tre parashtruesve të parë të kërkesës (znej. Olga Petrović, z. Svetolik Patrnogić dhe znj. Vesna Dejanović) të papranueshme për shkak të mosshterimit të të gjitha mjeteve juridike të parapara me ligj;
- II. TA DEKLAROJË kërkesën e parashtrueses së katërt të kërkesës (Miroslava Ivančić) të papranueshme për shkak se ishte dorëzuar nga një palë e paautorizuar;
- III. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- IV. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- V. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Snezhana Botusharova

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani

